

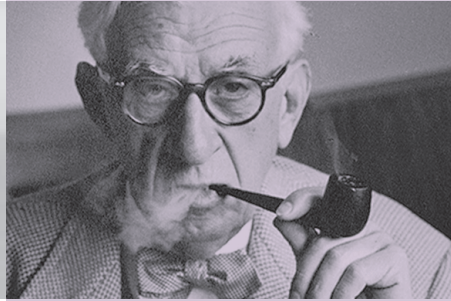
tribut Eugeni Xammar

Xavier Pla

Director de la Càtedra Josep Pla
de la UdG

xavier.pla@udg.edu

Avui, dir el nom Xammar significa inevitablement referir-se a una de les figures més llegendàries del periodisme català. Solitari irreductible, escèptic, dotat d'un esperit crític fora del corrent, i exhibint sempre un temperament inconformista i irònic, Eugeni Xammar (Barcelona 1888 - L'Ametlla del Vallès, 1973) era un home que tenia moltes coses a dir i que sovint les sabia dir de manera divertida.

Xammar és una mostra de com la perfecta aliança entre catalanisme i cosmopolitisme va donar a la Catalunya anterior a la Guerra Civil personalitats d'una enorme singularitat. Va ser un home independent i original, que abominava dels tòpics i de les idees rebudes, que va lluitar constantment contra la pedanteria i el preciosisme estilístic, i que va

defensar sense concessions la seva predilecció per la frase periodística clara, amena i natural. Autodidacta, Xammar parlava perfectament set llengües. Catalanista i separatista radical, va viure més de seixanta anys fora de Catalunya, en una carrera com a periodista, diplomàtic i traductor d'una gran intensitat.

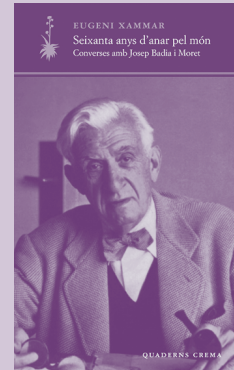
Xammar va debutar com a periodista en setmanaris catalanistes de la Barcelona de principis del segle XX. Després d'abandonar Catalunya, a causa de la seva negativa a fer el servei militar, va viure a Buenos Aires, París, Londres i Madrid exercint precoçment el periodisme. Durant la Primera Guerra Mundial, va ser enviat com a corresponsal de guerra al front francès, on sembla que va ser ferit. El 1920 va anar a treballar a Ginebra, a la Societat de Nacions. Poc temps després, es va instal·lar a Berlín, on es va casar i va acceptar la corresponsalia del diari *La Veu de Catalunya*. Xammar va ser nomenat president del Club de la Premsa Estrangera, i sovint es va servir de la seva influència com a traductor i intèrpret al Servei de Llengües del Ministeri d'Afers Estrangers alemany per fer publicar articles denunciant

Xammar va ser un home independent, que abominava dels tòpics, que va lluitar contra la pedanteria i el preciosisme estilístic, i que va defensar la frase periodística clara, amena i natural

la situació política a què es veia sotmesa Catalunya sota la dictadura de Primo de Rivera.

El 1923, Josep Pla va arribar a Berlín com a corresponsal de *La Publicitat*. Xammar i Pla van conviure durant una temporada a Berlín. Els viatges per Renània i Baviera, i després a Moscou, acollits per Andreu Nin, els van permetre comprovar l'estat de desolació moral i de misèria econòmica a què havia estat sotmesa Europa després de la guerra. Apassionats per la política alemanya, van entrevistar grans figures del moment, entre ells un jove desconegut i excèntric Adolf Hitler, poc després del cop d'estat frustrat de Munic, esdevingut el novembre de 1923. Amb el temps, l'entrevista a Hitler s'ha convertit en una peça de discussió inevitable i potser inacabable sobre la seva suposada veracitat. Tant Xammar com Pla van publicar als seus diaris unes entrevistes amb el líder del partit nazi —articles, molt crítics, en els quals potser hi havia també unes gotes de fantasia— on Hitler avançava la seva intenció d'aplicar una «solució final» a la qüestió dels jueus que vivien a Alemanya.

El juliol de 1936, Xammar es trobava a Berlín, ja que el diari madrileny *Ahora* li havia encarregat la cobertura dels Jocs Olímpics. Nomenat apressadament conseller de premsa de l'ambaixada, va haver de fugir i, després, va viure a la Haia i París, on durant la Segona Guerra Mundial va treballar per a l'Associated Press. Durant els anys 1950 i 1960, Xammar va viure a Nova York i Ginebra, treballant com a traductor en institucions internacionals. Molt crític amb l'exili polític català, va abandonar pràcticament el periodisme degut a la prohibició de la llengua catalana. Els últims anys de la seva vida, va tornar episòdicament a Catalunya sense poder veure realitzat, abans de morir, el seu somni del restabliment de la democràcia i del govern de Catalunya. Les seves inoblidables memòries, dictades, *Seixanta anys d'anar pel món*, es van publicar pòstumament el 1974, uns anys abans de la mort del dictador i cinquanta després que Pla vaticinés, profètic, que Xammar moriria inèdit.

Seixanta anys d'anar pel món Eugeni Xammar

Quaderns Crema
Barcelona, 1991

Xammar va publicar milers d'articles. Pàgines i pàgines impreses en la fragilitat del paper de diari i cap recolzada en un lloc que li fes un lloc a les prestatgeries de les biblioteques al costat dels autors de referència del catalanisme del segle XX. Per sort, Josep Badia i Moret —mestre i cronista de l'Ametlla del Vallès— a partir de les converses que va mantenir amb Xammar, va recollir les seves vivències i pensaments en un llibre —publicat per Pòrtic i més recentment per Quaderns Crema— que esdevé un text cabdal per conèixer el millor periodista català d'entreguerres. ■